

Voordracht voor de College vergadering van 09 juni 2020

Portefeuille

Kunst en Cultuur, Monumenten en Erfgoed (41)

Agendapunt

D4

Tekst van openbare besluiten

Onderwerp

wordt gepubliceerd

Afwijzen verzoek tot schikking in restitutiezaak Kandinsky

 Beperkt
Kabinet

Het college van burgemeester en wethouders besluit

I. Kennis te nemen van het voorstel van de advocaat van de wederpartij tot schikking

 5.1.2 /
6.2.1

II. Het college van b&w voor te leggen om het verzoek tot schikking af te wijzen.

III. In te stemmen met bijgevoegde concept-voordracht.

IV. In te stemmen met het opleggen van geheimhouding op deze voordracht op grond van artikel 55, eerste lid van de Gemeentewet. Dit in verband met de belangen genoemd in artikel 10, tweede lid, onder b en g van de Wet openbaarheid van bestuur. De geheimhouding wordt opgelegd voor onbepaalde duur.

Kernboodschap

In de restitutiezaak rond het kunstwerk 'Häus mit Bildern' van Kandinsky heeft de advocaat van de wederpartij een schikkingsvoorstel gedaan. Het college besluit niet open te staan voor overleg over een schikking en wijst derhalve het verzoek tot schikking af.

Bestuurlijke achtergrond

Op 22 oktober 2018 heeft de Restitutiecommissie (RC) een bindend advies gegeven inzake het restitutieverzoek van het schilderij 'Häus mit Bildern' van Wassily Kandinsky. De RC heeft geoordeeld dat de gemeente het schilderij niet hoeft terug te geven. De erven zijn daarna een civiele procedure gestart met als doel om het bindend advies door de rechter te laten vernietigen. Een mondelinge behandeling van de zaak (comparitie) staat gepland op 29 oktober 2020.

Vorig jaar is naar aanleiding van de negatieve publiciteit huisadvocaat ^{5.1.2.i} benaderd om advies uit te brengen over de risico's verband houdend met een eventuele schikking. Nu ligt er een concreet voorstel tot schikking voor bij de gemeente.

Bestuurlijke prioriteit

N.v.t.

Wettelijke grondslag

Artikel 160, eerste lid sub e, gemeentewet.

Artikel 55, eerste lid, gemeentewet.

Artikel 10 lid 2 sub b en g (voorkomen van onevenredige benadeling) van de Wet openbaarheidbestuur (Wob).

Onderbouwing besluit

Ad I. Kennis te nemen van het (schikkings)voorstel van maart 2020 van de advocaat van de wederpartij betreffende het kunstwerk 'Haus mit Bildern' van Wassily Kandinsky

Op 12 maart 2020 heeft de advocaat van de wederpartij een voorstel van zijn cliënten overgebracht aan de advocaat van de gemeente. Dit luidt:

5.1.2/i
5.2.1

Ad II. Kennis te nemen van het bijgevoegde advies van 5.1.2,i van 10 april 2019,

5.1.2/i
5.2.1

5.1.2/i
5.2.1

5.1.2/i
5.2.1

- Ook los daarvan geldt dat de omstandigheid dat er (mogelijk) een indirect verband bestaat tussen het bezitsverlies en het naziregime, in het algemeen in de adviezen van de RC geen (voldoende) reden is om tot teruggave van het schilderij te adviseren.
- In dit geval heeft de RC in al het feitenmateriaal dat is achterhaald geen gegevens aangetroffen op grond waarvan kan worden geconcludeerd dat omstandigheden die verband hielden met het naziregime voor 5.1.2,e of 5.1.2,e een rol hebben gespeeld bij het aanbieden van het werk op de veiling. Wel is gebleken dat de financiële situatie van 5.1.2,e en 5.1.2,e in de jaren voorafgaand aan de veiling al was verslechterd. Hoewel de RC later in haar advies overweegt dat de verkoop niet los gezien kan worden van het naziregime (hetgeen voor veel transacties ten tijde van het naziregime zal gelden), is dit verband zodanig onduidelijk dat de RC dit niet voldoende heeft geacht om te adviseren tot teruggave.
- Bovendien heeft de RC het bestaan van een indirect verband met het naziregime meegewogen in haar oordeel. Zij overwoog daarover dat dit "een minder sterke grondslag

voor restitutie [biedt] dan een geval waarin sprake is van roof of confiscatie". Afgewogen tegen de andere omstandigheden van het geval biedt deze omstandigheid volgens de RC dus niet voldoende reden om het werk te restitueren. Nu het indirecte verband uitdrukkelijk is meegewogen door de RC in de bredere belangenafweging, ligt het niet in de rede om dit indirecte verband uit het advies te lichten en op basis daarvan (toch) tot teruggave over te gaan.

- Bovendien geldt dat zelfs als er wél een (direct) verband wordt aangenomen tussen het bezitsverlies en het naziregime, dit niet per definitie meebrengt dat tot restitutie wordt geadviseerd. Ook dan komt het aan op een afweging van de betrokken belangen. In een tweetal andere adviezen van de RC werd geoordeeld dat het belang van verzoekers, ondanks de aangenomen onvrijwilligheid van het bezitsverlies als een direct gevolg van het naziregime in Duitsland, niet opwoog tegen het belang van het museum.
- In dat licht lijkt het enkele indirecte verband met het naziregime ook een erg dunne basis voor afwijking van het advies van de RC.

5.1.21/
R 21

- De RC is bij uitstek geëquipeerd om een oordeel te vellen. De RC beschikt over specialistische expertise op juridisch en (kunst)historisch terrein. De RC bestaat 17 jaar en heeft 150 zaken behandeld. De onderzoekers van de RC zijn goed – en naar alle waarschijnlijkheid beter dan vele anderen – in staat weg te vinden in archieven, en de waarde en betekenis van documenten van 60 a 80 jaar geleden te beoordelen.

5.1.21/
R 21

3) 5.1.21/
R 21

5.1.21/
R 21

5.1.2i /
5.2.1

5.1.2i /
5.2.1

5.1.2,e

Ad III. Niet open te staan voor overleg over een schikking en wijst derhalve het verzoek tot schikking af.

Gelet op het advies van ^{5.1.2,i} en gelet op de omstandigheid dat er geen bijkomende feiten en omstandigheden zijn, wordt voorgesteld om het schikkingsvoorstel af te wijzen.

Ad IV. Tot het opleggen van geheimhouding op deze voordracht en de bijbehorende bijlage op grond van artikel 55, eerste lid van de Gemeentewet. Dit in verband met de belangen genoemd in artikel 10, tweede lid, onder b en g van de Wet openbaarheid van bestuur. De geheimhouding wordt opgelegd voor onbepaalde duur.

Openbaarmaking van deze voordracht en de bijbehorende bijlage zou op basis van artikel 10 lid 2 sub b en g (voorkomen van onevenredige benadeling) van de Wet Openbaarheid Bestuur (Wob) de economische, financiële en/of juridische positie van de gemeente en de instellingen die de Collectie Amsterdam beheren kunnen schaden.

Participatie

N.v.t.

Financiële onderbouwing

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben geen financiële consequenties.

Agendapunt D4

College van burgemeester en wethouders

Voordracht voor de College vergadering van 09 juni 2020

**Beperkt
Kabinet**

Communicatie

Binnen de gemeente

N.v.t.

Buiten de gemeente

N.v.t.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2020-030078	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2020-030222	Notitie landsadvocaat ^{5.1.2} inzake restitutie Kandinsky - KABINET.pdf (pdf)

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Kunst en Cultuur, ^{5.1.2,e} , o6 - ^{5.1.2,e}
^{5.1.2,e} @amsterdam.nl, Directie Juridische Zaken, ^{5.1.2,e} o6 -
^{5.1.2,e} @amsterdam.nl

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten